

Landgoed De Koekoek zet in op Ondernemend Natuurnetwerk

‘Landbouw met oog voor natuur én natuur met oog voor de landbouw’

Zelf omschrijven ze hun landgoed als “een bedrijf, dat steeds op zoek is naar landbouw met oog voor de natuur én naar natuur met oog voor de landbouw.”

Eigenaren Marc en Pipie Smits van Oyen van De Koekoek in Drimmelen zijn voortdurend op zoek naar mogelijkheden om op hun landgoed landbouwactiviteiten en natuurontwikkeling te combineren. Zonder daarbij de zeggenschap over wat er op hun landgoed gebeurt weg te geven. “We willen steeds in de positie blijven dat wij onze eigen plannen kunnen maken en onze eigen beslissingen mogen nemen.”

Landgoed De Koekoek ligt vlak bij het Nationaal Park De Biesbosch. Een indrukwekkend landgoed van 145 hectare, dat al ruim twee eeuwen eigendom is van de familie Smits van Oyen. Het is, zoals meer percelen in De Biesbosch, gevormd door de Sint Elisabethvloed van 1421 (precies 600 jaar geleden!) én de inpolderingen in de eeuwen daarna. Pipie Smits van Oyen: “De Koekoek was vroeger vooral een landgoed van bestuurders, niet van boeren”.

Toen Marc, de echtgenoot van Pipie, het landgoed in bezit kreeg, startte hij er een gangbaar akkerbouwbedrijf. Mét aandacht en respect voor de natuur. “Al in de jaren 80 hebben we onderzocht of omschakelen naar biologische landbouw mogelijk was”, zegt Pipie, “Dat kregen we toen nog niet voor elkaar. Later wel.”

Groenten en vlees

Sinds de keuze voor biologische landbouw is de focus van het familiebedrijf van Smits van Oyen veranderd. Zo is de vruchtwisseling ruimer van opzet geworden en zijn meer rustgewassen geplant. Op De Koekoek worden nu meer

Natuur en Ondernemen

Op steeds meer plekken in Brabant kiezen particuliere grondeigenaren en ondernemers (veelal agrariërs) ervoor om op hun gronden ook natuur aan te leggen en te onderhouden.

De landgoederen De Zandhoef, Luchtenburg en De Koekoek zijn daar goede voorbeelden van.

In een serie van drie artikelen zetten we de schijnwerper op deze bijzondere landgoederen, die elk -voor een onderdeel van hun plannen- subsidie hebben ontvangen van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

niet-alledaagse groenten, zoals koolraap, chiodgia en bieten in verschillende kleuren, verbouwd. De Koekoek ging bovendien, als een van de eerste bedrijven, aardappelen telen die tegen de schimmelziekte phytophthora opgewassen waren.

Daarnaast lopen er tegenwoordig ook vee rond op landgoed De Koekoek. Het Aberdeen Angusrund bijvoorbeeld. “Het vee heeft hier alle ruimte, graast op de dijkpercelen met kruidenrijk gras en wordt daarnaast gevoed met de gewassen van eigen land. De mest van de runderen gebruiken we weer voor de bemesting van de gewassen. Zo maken we de cirkel rond.” De groenten worden geleverd aan biologische supermarkten, de verkoop van het vlees gaat via eigen afzetkanalen.

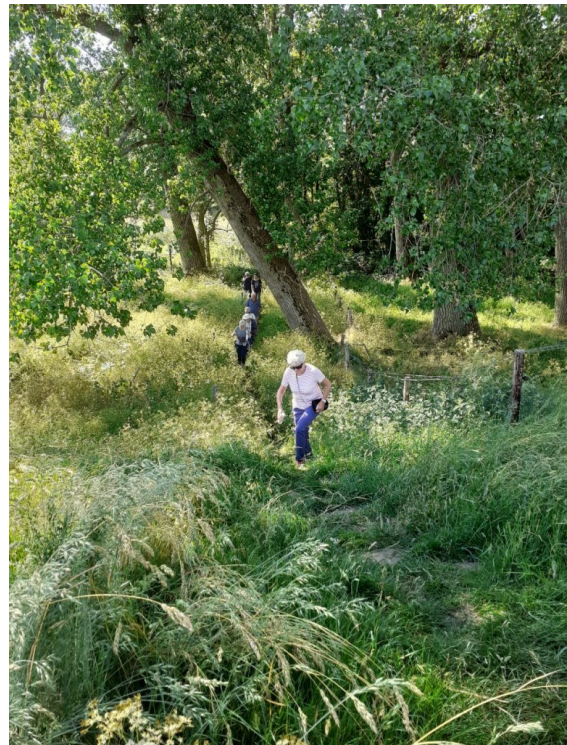
Natuur en landbouw gaan samen

De familie Smits van Oyen, lid van BPG Brabant, hangt al veel langer de filosofie aan dat boeren prima kan samengaan met natuurbeheer. Waar mogelijk worden kringlopen gesloten. Zo verbouwt de familie nu zelf het strooisel, dat wordt gebruikt voor de runderen op de potstal. “Tot voor kort kochten we gangbaar stro in. Toen echter bleek dat die nog veel

residuen meebrachten die vervolgens in de mest terecht kwamen zijn we op zoek gegaan naar alternatieven. Die denken we te hebben gevonden in Miscanthus. Onlangs hebben we vier hectare van die rietsoort geplant. Volgend jaar hopen we dat we voor het eerst te kunnen oogsten en als strooisel te kunnen gebruiken.” De gronden rond het woonhuis van de familie Smits van Oyen maakten al onderdeel uit van het provinciale deel van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Dat gebied behoort tot het natuurgebied De Worp. In 2018 heeft de familie toestemming gekregen om nog eens 20 hectare extra toe te voegen aan het provinciale deel van het Natuurnetwerk Brabant. Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft daar financieel aan bijgedragen.

Ondernemend Natuurnetwerk

Op het deel waar nu uitvoering wordt gegeven aan het Ondernemend Natuurnetwerk Brabant (ONNB) is de familie Smits van Oyen gestart met agroforestry. Pipie: “We hebben eerst gekeken wat de mogelijkheden waren voor de aanleg van een voedselbos, maar al snel bleek dat dat voor ons té arbeidsintensief was. We zijn vervolgens op agroforestry uitgekomen. We planten hier bijvoorbeeld notenbomen, waarvan de opbrengst kunnen verkopen. Maar er komen ook eikenbomen, waar onze varkens vrijelijk onderdoor kunnen lopen,

en wilgen waar onze koeien van kunnen eten.”

Blijven ontwikkelen

De keuze om een aanvraag te doen voor een afwaarderingsvergoeding van Groen Ontwikkelfonds Brabant was minder vanzelfsprekend dan het wellicht lijkt. “Als je met hulp van Groen Ontwikkelfonds Brabant landbouwgrond met een natuurfunctie aanlegt, moet je je wel realiseren dat het ook altijd zo blijft. Vandaar dat wij deze plannen ook eerst met onze zoon, die het bedrijf gaat overnemen, hebben besproken. Voor ons was het belangrijk dat hij er ook mee kon instemmen. Gelukkig was dat het geval.” Met de aanleg van 20 hectare Ondernemend Natuurnetwerk komt er nog geen einde aan de ontwikkeling van landgoed De Koekoek. “Als je een landgoed hebt van de omvang als het onze komt er niet snel een punt waarop je zegt ‘nu is het optimaal en zo houden we het’. Je blijft een landgoed doorontwikkelen, waarbij wij wel blijven vasthouden aan onze principes én aan onze keuze voor de combinatie van landbouw en natuur.”

**Wil je meer weten over het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant op een landgoed, kijk dan op www.groenontwikkelfondsbrabant.nl
Heb je plannen voor (Ondernemend) Natuurnetwerk, neem dan contact op met de Werkeenheid Natuurnetwerk Brabant via werkenheidnatuurnetwerk@brabant.nl of 06-18303065.**

BPG Vereniging landelijk Brabant

Zowel bestaande als nieuwe particulierere natuurbeheerders realiseren belangrijke delen van het Natuurnetwerk Brabant. Zonder particuliere initiatieven gaat het niet lukken! Zij werken samen in BPG Vereniging landelijk Brabant. Met focus op landelijk erfgoed én landschappelijke waarden. De diverse eigenaren -niet alleen landgoedeigenaren!- die de vereniging vertegenwoordigt beheren 65.000 hectare in de provincie Noord-Brabant. De landgoederen zijn grotendeels opengesteld voor publiek. BPG heeft aan de wieg gestaan van de regeling 'rood voor groen' en haar landelijke Federatie is nauw betrokken bij de aanpassingen van de Natuurschoonwet.

Voorzitter Maurits van Bouwdijk Bastiaanse, zelf eigenaar van een landgoed, roept (aankomende) grondeigenaren op om ook 'mee te doen'.

"Laten we samen het Brabantse buitengebied mooier en diverser maken."

Voor meer informatie: www.landelijkbrabant.com